

Azərbaycan Tibb Universiteti
“Anesteziologiya, reanimatologiya və
intensiv terapiya” fənni üzrə
İşçi Tədris Proqramı
(Sillabus)

«Təsdiq edirəm»
Anesteziologiya və reanimatologiya
kafedrasının müdiri
prof. İsmayılov İ.S.
İmza: _____
29.09.2021

Fənnin kodu:	
Fənnin növü:	Məcburi
Fənnin tədris semestri:	X
Kurs:	V kurs (HTF)
Fənnin krediti:	4 kredit
Fənnin tədris forması:	Əyani
Fənnin tədris dili:	Azərbaycan
Fənni tədris edən müəllimlər:	prof. İsmayılov İ.S. dos. Kərimova T.B. dos. Sultanov Ə.S. dos. Məhərrəmbəyli İ.Ş. dos. İmanov Q.G. ass. Quliyev E.R. ass. İbrahimov N.Y.

Tədris yükü: Mühazirə - 14 saat, praktik məşğələ - 46 saat, cəmi 60 saat

Kafedranın əlaqə nömrələri: 012 – 441 – 33 – 18 əlavə 210; 144
mob: 050-332-42-92

e-mail: department_ra@amu.edu.az

PREREKVIZITLƏR:

Fənnin tədrisi üçün öncədən tədrisi zəruri olan fənnlər: İnsan anatomiyası, normal fiziologiya, patoloji fiziologiya, ümumi cərrahliq klinik farmakologiya

KORREKVIZITLƏR:

Bu fənnin tədrisi ilə eyni vaxtda başqa fənnlərin də tədris olunması zərurəti yoxdur.

KURSUN TƏSVİRİ:

Anesteziologiya, reanimatologiya, intensiv terapiya (ARİT) ağrısızlaşdırma, itmiş həyati funksiyaların bərpası, böhranlı vəziyyətlərdə həyati vacib funksiyaların əvəz olunması və idarə olunması haqqında bir elmdir.

Gənc və kifayət qədər sürətlə inkişaf etməkdə olan bu elm sahəsi klinik təbabətin digər sahələrinin (cərrahliq, travmatologiya, onkologiya, kardiologiya, pulmonologiya və s.) daha böyük uğurlar qazanmasına imkan yaratmışdır. Belə ki, effektiv və təhlükəsiz anesteziya fonunda ən mürəkkəb əməliyyatların aparılması mümkün olmuş, müxtəlif mənşəli ağrı sindromunun idarə olunmasında ciddi irəliləyiş təmin edilmiş, ölüm faizi çox yüksək olan müxtəlif xəstəliklərin intensiv müalicəsi nəticəsində ciddi müsbət nəticələr əldə olunmuşdur. Yuxarıda göstərilənlər anesteziologiya, reanimatologiya və intensiv terapiyanın özünəməxsus yerini və vacibliyini nümayiş etdirir.

KURSUN MƏQSƏDİ:

Anesteziologiya, reanimatologiya və intensiv terapiya fənninin tədrisində məqsəd gələcək həkimlərə cərrahi əməliyyatlar və manipulyasiyalar zamanı anesteziya, orqanizmi çanlandırma, həyati-vacib funksiyaları idarə etmə və ağrı sindromu ilə mübarizə haqqında kifayət həcmdə biliklər vermək, məzunların ağrısızlaşdırmanın və reanimasiyanın mərhələlərində həyata keçirilməsi lazım olan ən vacib bacarıq və vərdişlərə yiyələnməsinə nail olmaqdan ibarətdir.

KURSUN NƏTİCƏLƏRİ:

Anesteziologiya, reanimatologiya və intensiv terapiya fənninin tədrisi başa çatdıqdan sonra tələbələr ağrısızlaşdırmanın müasir prinsiplərini və metodlarını, terminal halın inkişaf mexanizmlərini və mərhələlərini bilməli, çanlandırma tədbirlərini həyata keçirməyi bacarmalıdır. Onlar müxtəlif mənşəli böhranlı hallarda uyğun intensiv terapiya aparmaq üçün bilik və bacarıq qazanmalı, eyni zamanda xüsusi əməli vərdişlərə yiyələnmişdirlər.

Hərbi-tibbi fakultənin V kurs tələbələri üçün anesteziologiya, reanimatologiya və intensiv terapiya fənni üzrə mühazirələrin təqvim-mövzu planı

(7 müh-14 saat)

Həftələr	Mövzunun adı	Saatların miqdarı
1	Anesteziologiya, reanimatologiya və intensiv terapiya bir elm kimi, inkişaf tarixi və klinik təbabətdə yeri.	2 s
2	Müasir anestezioloji təminat: prinsipləri və metodları	2 s
3	Ağrı sindromu və onunla mübarizə metodları	2 s
4	Terminal halın klinik patofiziologiyası və mərhələləri. Kompleks ürək-ağciyər və beyin reanimasiyası: əsas prinsipləri və metodları	2 s
5	Kəskin tənəffüs çatışmazlığı: etiopatogenezi, klinik-laborator diaqnostikası. İntensiv terapiyanın prinsipləri və metodları	2 s
6	Kəskin ürək-damar çatışmazlığı: etiopatogenezi, klinik variantları. İntensiv terapiyanın əsas istiqamətləri.	2 s
7	Orqanizmin detoksikasiyasının müasir prinsipləri və metodları. İnfuzion terapiya	2 s

Hərbi-tibbi fakultənin V kurs tələbələri üçün reanimatologiya və intensiv terapiya fənni üzrə məşğələlərin təqvim-mövzu planı (46 saat)

№	Mövzu	Saat
1	Anestezioloqun iş yerinin təchizatı. Reanimasiya və intensiv terapiyanın şöbəsinin təşkili və təchizatı.	2
2	Narkoz və süni tənəffüs aparatları.	2
3	Xəstənin anesteziyaya hazırlanması. Premedikasiya.	2
4	İnhalyasion anesteziya. Aparat-maskə və endotraxeal üsulla anesteziya.	2
5	Qeyri inhalyasionanesteziya. Kombinəolunmuş ümumi anesteziya.	2
6	Regionar anesteziya. Müştərək anesteziya.	2
7	Terminal halın mərhələləri. Klinik ölüm. Diaqnostika.	2
8	Klinik ölümün bioloji ölümə keçməsi. Dekortikasiyanın qiymətləndirilməsi.	2
9	Kompleks ürək-ağciyər-beyin reanimasiyası. Müasir prinsipləri.	2
10	Baza reanimasiya tədbirləri (ilk həyat dəstəyi)	2
11	İxtisaslaşdırılmış reanimasiya.	2
12	Astmatik status, respirator distress sindromda diaqnostika və intensiv terapiya (İT)	2
13	Stranqulyasion asfiksiya, suda boğulma, tetanus, botulizm, pnevmotoraks, tənəffüsün mərkəzi pozğunluqlarında, diaqnostika və İT	2
14	Kəskin ürək-damar çatışmazlığında diaqnostika və İT	2
15	Anafilaktik, travmatik, hemorragik və toksiki-infeksion şokda diaqnostika və İT	2
16	Süni hipotermiya və idarə edilən hipotoniya	2
17	Hipotermik sindrom, elektrik travması, beyin qan dövranının kəskin pozulmasında intensiv terapiya	2
18	Kəskin qaraciyər – böyrək çatışmazlığında diaqnostika və İT	2
19	Koma (hiperqlikemik, hipoqlikemik, serebral) vəziyyətində İT	2
20	Yuxugətiricilər, narkotik maddələr ilə kəskin zəhərlənmədə İT	2
21	Sirkə turşusu, dəm qazı, fosfor üzvi birləşmələri ilə kəskin zəhərlənmədə İT	2
22	Müasir detoksikasiya metodları	2
23	İnfuzion-transfuzion terapiya. Prinsipləri və metodları	2

Hərbi-tibbi fakultənin V kurs tələbələri üçün anesteziologiya, reanimatologiya və intensiv terapiya fənni üzrə təcrübi vərdişlər

1. Tənəffüs yollarının keçiriciliyinin bərpası (Safarın triadası)

2. Traxeyanın intubasiyası
3. Konikotomiyanın aparılması
4. Traxeostomiyanın texnikası
5. Sadə metodlarla ağciyərlərin süni ventilyasiyası (ACSV)
6. Yardımçı vasitələrin köməyi ilə ACSV
7. Oksigen terapiyasının metodikası
8. Ürəyin qapalı masajı
9. Defibrilyasiyanın aparılma metodikası
10. Venaların kateterizasiyası

Hərbi-tibbi fakultənin V kurs tələbələri üçün anesteziologiya, reanimatologiya və intensiv terapiya fənni üzrə referat mövzuları

1. Monitoring: anesteziologiya və reanimatologiyada tətbiqi
2. Müasir narkoz aparatları
3. Reversiv və qeyri-reversiv tənəffüs dövrləri
4. Süni tənəffüs aparatlarının növləri, işləmə prinsipləri
5. Anesteziyaya hazırlıq, premedikasiya
6. İnhalasyon anesteziya, müsbət və mənfi cəhətləri
7. İnhalasyon anestetiklər
8. Aparat-maskə üsulu ilə anesteziyanın aparılması
9. Endotraxeal üsulla anesteziyanın aparılması
10. Qeyri-inhalasyon anesteziya, müsbət və mənfi cəhətləri
11. Geniş tətbiq edilən qeyri-inhalasyon anestetiklər
12. Kombinə edilmiş ümumi anesteziya, xüsusiyyətləri
13. Yerli anestetiklər
14. Nəqli anesteziya
15. Onurğa beyni anesteziyası: göstərişlər və əks göstərişlər
16. Epidural anesteziya: göstərişlər və əks göstərişlər
17. Müştərək anesteziya
18. Ağrı sindromunun qiymətləndirilməsi
19. Ağrı sindromu ilə mübarizə: narkotik analgetiklər
20. Ağrı sindromu ilə mübarizə: qeyri narkotik analgetiklər
21. Kəskin tənəffüs çatışmazlığının etiopatogenezi
22. Kəskin tənəffüs çatışmazlığının klinika və diaqnostikası
23. Kəskin tənəffüs çatışmazlığının müalicə prinsipləri. Ümumi (qeyri spesifik) terapiya
24. Oksigen terapiyası
25. Hiperbarik oksigenasiya

26. Ağciyərlərin süni ventilyasiyasının aparılmasına göstərişlər
27. Süni ventilyasiya aparatları
28. Astmatik vəziyyətdə reanimasiya və intensiv terapiya
29. Respirator distress sindrom: etiopatogenezi və klinikası
30. Respirator distress sindromda reanimasiya və intensiv terapiya
31. Stranqulyasion asfiksiyada reanimasiya və intensiv terapiya
32. Spontan pnevmotoraksda reanimasiya və intensiv terapiya
33. Tənəffüsün mərkəzi mənşəli pozğuluqları: etiopatogenezi, klinikası və intensiv müalicəsi
34. Suda boğulma: reanimasiya və intensiv terapiya
35. Tetanus: etiopatogenezi, klinika, reanimasiya və intensiv terapiya
36. Botulizm: etiopatogenezi, klinika, reanimasiya və intensiv terapiya
37. Bayılma: səbəbləri, klinikası və müalicə taktikası
38. Kollaps zamanı intensiv terapiya
39. Kəskin sol mədəcik çatışmazlığının intensiv müalicəsi
40. Kəskin sağ mədəcik çatışmazlığının intensiv müalicəsi
41. Anafilaktik şokun patogenezi, klinika və intensiv müalicəsi
42. Travmatik şokun etiopatogenezi, klinikası və intensiv müalicəsi
43. Hipovolemik şokun etiopatogenezi, klinikası və intensiv müalicəsi
44. Toksik-infeksiyon şokda intensiv terapiya və reanimasiya
45. Terminal halın mərhələləri
46. Kliniki ölüm: diaqnostik meyarlar
47. Kliniki ölümün bioloji ölümə keçməsi
48. Beyin ölümü (dekortikasiya) zamanı diaqnostik meyarlar
49. Ürək dayanması onun növləri, diaqnostik əlamətləri
50. Ürək ağciyər reanimasiyası. Sadə reanimasiya tədbirlərinin ardıcılığı
51. İxtisaslaşdırılmış ürək ağciyər reanimasiyası
52. Ürək ağciyər reanimasiyası zamanı baş verən ağırlaşmalar
53. Reanimasiyanın effektivliyinin qiymətləndirilməsi
54. Süni hipotermiya, göstərişlər, aparma metodu
55. İdarə edilən (süni) hipotoniya
56. Hipertermik sindrom zamanı intensiv terapiya
57. Elektrik travmada reanimasiya və intensiv terapiya
58. Komalar: anlayış, növləri
59. Hiperqlikemik və hipoqlikemik komaların diferensial diaqnostikası
60. Hiperqlikemik komada RİT
61. Hipoqlikemik komada RİT
62. Qaraciyər komasında RİT
63. Serebral komada RİT
64. Kəskin böyrək çatışmazlığında RİT
65. Kəskin qaraciyər çatışmazlığında RİT
66. Komaların intensiv müalicəsinin ümumi prinsipləri
67. Dəm qazı ilə zəhərlənmənin etiopatogenezi və kliniki səviyyələri
68. Dəm qazı ilə zəhərlənmədə reanimasiya və intensiv terapiya
69. Sirkə turşusu ilə zəhərlənmənin patogenezi və ağırlıq dərəcələri

70. Sirkə turşusu ilə zəhərlənmədə intensiv terapiya
71. Fosforüzvi birləşmələr ilə zəhərlənmədə reanimasiya və intensiv terapiya
72. Narkotik maddələr və yuxugətiricilər ilə zəhərlənmədə reanimasiya və intensiv terapiya
73. Zəhərlənmədə antidot detoksikasiya
74. Qanköçürmənin metodları
75. Qanın komponentləri və onların tətbiqinə göstərişlər
76. İnfuzion məhlullar
77. Parenteral qidalanma
78. Kolloid məhlullar: tətbiqinə göstərişlər
79. Kristalloid məhlullar: tətbiqinə göstərişlər
80. Uzunmüddətli infuzion terapiyanın prinsipləri və metodikası

QIYMƏTLƏNDİRMƏ:

Fənn üzrə krediti toplamaq üçün lazımı 100 balın toplanması aşağıdakı kimi olacaq:

50 bal kafedrada -imtahana qədər toplanır, o cümlədən:

10 bal-dərsə davamiyyət

10 bal-sərbəst iş (xəstəlik tarixinin yazılması və referat tərtib edilməsi)

10 bal – bacarıqların mənimsənilməsi ilə bağlı

20 bal – dərslərdə nəzəri biliklərin qiymətləndirilməsi əsasında verilir

50 bal – imtahanda toplanacaq, imtahanın test üsulu ilə keçiriləcəkdir

Test 50 sualdan ibarət olacaqdır. Hər bir sual bir baldır. Səhv cavablanan suallar düzgün cavablanan sualların ballarını silir.

QEYD:

İmtahanda minimum 17 bal toplanmasa imtahana qədər yığılan ballar toplanılmayacaq.

İmtahanda və imtahana qədər toplanan ballar cəmlənir və yekun miqdarı aşağıdakı kimi qiymətləndirilir.

“Əla” – 91-100

“Çox yaxşı” – 81-90

“Yaxşı” – 71-80

“Kafi” – 61-70

“Qənaətbəxş” - 51-60

“Qeyri-kafi” 51 baldan aşağı

SƏRBƏST İŞ:

Sərbəst iş xəstəlik tarixi və referatlar yazmaqdan ibarətdir.

ƏDƏBİYYAT VƏ MATERIALLAR:

1. Axubəyli A.Ə., İsmayılov İ.S. Müxtəlif mənşəli kəskin tənəffüs çatışmazlığının diaqnostikası, reanimasiya və intensiv terapiya (tədris-metodik işləmə). Bakı – 1990. 43 s.
2. Ахунбейли А.А., Исмаилов И.С., Султанов А.С. Сердечно-легочно-мозговая реанимация при клинической смерти (учебно-методическое пособие). Баку 1995, 26 с.
3. İsmayılov İ.S. “Reanimasiya: prinsipləri, mərhələləri və metodları” – Dərs vəsaiti, Bakı, 2007, 174 s.
4. Məhərrəmbəyli İ.Ş. “Kəskin tənəffüs çatışmazlığını törədən vəziyyətlərin reanimasiya və intensiv müalicəsi” – Tədris-metodik vəsait, Bakı, 2012, 95 s.
5. Анестезиология и реаниматология: учебник/Под.ред. О.А.Долиной- 2-е изд. перераб. и доп. – М.: ГЭОТАР-МЕД, 2002 - 552 с.: ил.-(серия «XXI век»)
6. Интенсивная терапия / В.Д.Малышев, И.В.Веденина, Х.Т.Омаров и др.: Под ред. проф. В.Д.Малышева. –М.: Медицина, 2002 – 584 с.:ил.
7. Гроер К., Кавалларо Д. Сердечно-легочная реанимация: пер. с англ.- М., 1996 – 120 с.
8. Сафар П., Бичер Н.Дж. Сердечно-легочная и церебральная реанимация. Пер. с англ.- М.: Медицина, 1997 – 552 с.

KURS İŞİ:

Bu fənn üzrə kurs işi nəzərdə tutulmur

TƏCRÜBƏ:

Bu fənn üzrə sərbəst istehsalat təcrübəsi nəzərdə tutulmur, yalnız ümumi hazırlığın tərkib hissəsi kimi mənimsəlinir

Tərtib etdilər: prof. İsmayilov İ.S.

dos. Kərimova T.B.

